T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/432
KARAR NO : 2021/462
KARAR TR : 20/09/2021

ÖZET: Davalı Türkiye Elektromekanik San. A.Ş. bünyesinde görev yapmakta iken, istihdam fazlası personel olarak 4046 sayılı Kanun'un 22. maddesi uyarınca Dicle Üniversitesi Genel Sekreterliği'ne araştırmacı olarak naklen atanan davacının önceki görevine iadesi başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : R.D.
Vekili : Av.M.D.
Davalı : Türkiye Elektromekanik San. A.Ş.
Vekili : Av. Ş.Y.K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, davalı TEMSAN'ın özelleştirme kapsam ve programına alınması üzerine istihdam fazlası personel olarak 4046 sayılı Kanun'un 22. maddesi uyarınca Dicle Üniversitesi Genel Sekreterliği'ne araştırmacı olarak naklen ataması yapılan davacının, TEMSAN'ın özelleştirme programından çıkarıldığından bahisle tekrar iş başı yaptırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin 24/06/2020 tarih ve 3984 sayılı işlemin iptali talebiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde; davanın iş mahkemesinde görülmesi gerektiği görüşüyle davanın görev yönünden reddini talep etmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Ankara 15. İdare Mahkemesi, E.2020/1321 sayılı dosyada 18/03/2021 tarihinde** verdiği görevlilik kararı ile talebi reddetmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şu şekildedir;

"...İdare, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re'sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemlere, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmasıyla idari işlem kimliği kazandırmakta ve kural olarak bu işlemler özel yasal düzenlemeler dışında, idari yargı denetimine tabi bulunmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 01.03.1996 günlü Resmi Gazetede yayımlanan E:1995/1. K;1996/1 sayılı ilke kararında "Kapsam Dışı personel olarak belirlenen görev unvanlarını taşıyanların kurumda belli bir süre çalıştıktan sonra sendika ile ilişkisini kesen ve daha çok idareci niteliğindeki personel olduğu, bu ayrımdaki amacın, bu kesimin, yetki ve ücretinin tayin ve takdirinin idareye bırakılması ve statülerinin asli ve sürekli görevleri genel idare esaslarına göre yürüten personele göre yaklaştırılması olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle 4046 sayılı Yasa hükümlerinden, kapsam dışı personelin de kamu personeli sayıldığı sonucu çıkmaktadır." denilmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, davalı idarece uyuşmazlığın görüm ve çözümünün özel hukuk hükümlerine tabi olduğu, bu nedenle davanın görev yönünden reddi gerektiği ileri sürülerek görev itirazında bulunmakta ise de; statüsü itibariyle kamu personeli olan davacı ile davalı idare arasındaki ilişkinin idare hukuku ilkelerine dayanan kamu hukuku ilişkisi olduğu ve uyuşmazlığın kamu hukuku prensipleri çerçevesinde çözümlenmesi gerektiği dikkate alındığında; davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli bulunduğu sonucuna ulaşılarak, davalı idarenin görev itirazı yerinde görülmemiştir."

4. Davalı vekili tarafından olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine, dilekçe dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, *"Kamu İktisadi Teşebbüslerinde kapsam dışı personel olarak çalışanların işverenleriyle aralarında iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına ilişkin olarak 25/10/2017 tarihinden sonra açılan dava ve işlerin iş hukuku hükümlerine göre çözülmesi gerektiği"* görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10.maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı 04/06/2021 tarih ve 2021/58103 sayılı görüş yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

"(...)Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarında, işveren ile sendikalar arasında akdedilen

toplu iş sözleşmelerinin kapsamı dışında tutulan ve bu nedenle "kapsam dışı personel" olarak adlandırılan personelin, hizmet sözleşmelerine konulan yasakla sendika üyesi olamaması, yönetim kademesindeki daimi kadrolarda görev alarak işverene ait yetkileri kullanması ya da görevinin özel bir önem taşıması ve özellikle de yetkileri, ücret ve diğer haklarının tayin ve takdirinin idareye ait olması nedeniyle statüleri, asli ve sürekli görevleri genel idare esaslarına göre yürüten memur ve sözleşmeli personel statüsüne yaklaşmakta; nitekim 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun 22. ve Geçici 9. maddesinde de kanun koyucu tarafından, memur ve sözleşmeli personel ile birlikte anılmaktadır.

Öte yandan, 14/02/2018 tarihli ve 30332 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanıp yürürlüğe giren Türkiye Elektromekanik Sanayi Anonim Şirketi Ana Statüsünün, "Amaç" başlıklı 1. maddesinde "Bu Ana Statünün amacı; Türkiye Elektromekanik Sanayi Anonim Şirketi 'nin (TEMSAN) faaliyet alanı ve görevleri, organları, teşkilat yapısı, müessese, bağlı ortaklık, işletme ve iştirakleri ile bunlar arasındaki ilişkileri ve ilgili diğer hususları düzenlemektir.'" hükmüne; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde "Bu Ana Statü; TEMSAN'ın, faaliyet alanı ve görevleri, organları ve teşkilat yapısı, müessese, bağlı ortaklık, işletme ve iştirakleri, tasfiye, denetim, İdarî, malî ve personele ilişkin hususları kapsar." hükmüne; "Dayanak" başlıklı 3. maddesinde "Bu Ana Statü, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır." hükmüne; "Teşekkülün yapısı" başlıklı 5. maddesinde "TEMSAN; tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir iktisadi devlet teşekkülüdür. Teşekkülün teşkilat yapısı bu Ana Statü'nün ekinde yer alan (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. / Teşekkül; 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu Ana Statü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabidir. /..." hükmüne; "Personele ilişkin hükümler" başlıklı 32. maddesinde ise "Teşekkül, müessese ve bağlı ortaklık personeli hakkında 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejimi esaslarını düzenleyen 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

Olayda, 233 sayılı KHK'ya tabi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgilendirilmiş bir Teşekkül olan TEMSAN; sermayesinin tamamı Devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan, kamu iktisadi teşebbüsüdür.

Yapılan açıklamalar ışığında Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer olaylara ilişkin verdiği 01/03/1996 tarihli ve 22567 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan, 22/01/1996 tarihli ve E. 1995/1, K.1996/1 sayılı ve özelleştirme kapsamında bulunmayan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde kapsam dışı statüde çalışan personelin kurumlan ile olan ilişkilerinden doğan anlaşmazlıkların çözüm yerinin idari yargı olduğuna ilişkin ilke kararı bulunmaktaysa da, 25/10/2017 tarihli ve 30221 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 37. maddesi ile 399 sayılı KHK'nın ek 3. maddesi; "Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 1 inci ve geçici 9 uncu maddelerine tabi teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında çalışan personel ile bu teşebbüs ve bağlı ortaklıklar arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına ilişkin dava ve işler iş mahkemelerinde görülür" şeklinde değiştirilmiştir.

Uyuşmazlık konusu dava 08/07/2020 tarihinde yani yukarıda anılan 25/10/2017 tarihli mevzuat değişikliğinden sonra idari yargı yerinde açılmıştır/Bu sebeple, Kamu İktisadi Teşebbüslerinde kapsam dışı personel olarak çalışanların işverenleriyle aralarında iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına ilişkin olarak 25/10/2017 tarihinden sonra açılan dava ve işlerin iş hukuku hükümlerine göre çözülmesi gerektiği kanaatine varılmıştır"

III. İLGİLİ HUKUK

6. 25/10/2017 tarihli ve 30221 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 37. maddesi ile değiştirilen 399 sayılı KHK nin ek 3.maddesi;*"Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 1 inci ve geçici 9 uncu maddelerine tabi teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında çalışan personel ile bu teşebbüs ve bağlı ortaklıklar arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına ilişkin dava ve işler iş mahkemelerinde görülür"* şeklindedir.

7. 26/12/2019 tarihli ve 30990 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Elektromekanik Sanayi Anonim Şirketi Ana Statüsünün *"Amaç ve Kapsam"* başlıklı 1. maddesi:

"Bu Ana Statü; Türkiye Elektromekanik Sanayi Anonim Şirketinin faaliyet alanı ve görevleri, organları, teşkilat yapısı, müessese, bağlı ortaklık, işletme ve iştirakleri ile bunlar arasındaki ilişkileri, tasfiye ve denetimle ilgili hususlarla İdarî, malî ve personele ilişkin hususları düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır"

8. *"Dayanak"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Ana Statü, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır."

9. *"TEMSAN'ın yapısı"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"(1) TEMSAN; tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir iktisadi devlet teşekkülüdür.

(2) TEMSAN, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu Ana Statü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabidir.

10. *"Personele ilişkin hükümler"* başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"TEMSAN ile müessese ve bağlı ortaklık personeli hakkında, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uygulanır."

Şeklindedir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 20/09/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, istihdam fazlası personel olarak Dicle Üniversitesi Genel Sekreterliği'ne naklen atanan davacının, önceki görevine iadesi istemiyle yapılan başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

14. Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarında, işveren ile sendikalar arasında akdedilen toplu iş sözleşmelerinin kapsamı dışında tutulan ve bu nedenle *kapsam dışı personel* olarak adlandırılan personelin, hizmet sözleşmelerine konulan yasakla sendika üyesi olamaması, yönetim kademesindeki daimi kadrolarda görev alarak işverene ait yetkileri kullanması ya da görevinin özel bir önem taşıması ve özellikle de yetkileri, ücret ve diğer haklarının tayin ve takdirinin idareye ait olması nedeniyle statüleri, asli ve sürekli görevleri genel idare esaslarına göre yürüten memur ve sözleşmeli personel statüsüne yaklaşmakta; nitekim 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun'un 22. ve Geçici 9. maddesinde de kanun koyucu tarafından, memur ve sözleşmeli personel ile birlikte anılmaktadır.

15. Görev uyuşmazlığına konu dava 08/07/2020 tarihinde yani yukarıda anılan 25/10/2017 tarihli mevzuat değişikliğinden sonra açılmıştır. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince 25/10/2017 tarihinden sonra açılan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde kapsam dışı personel olarak çalışanların işverenleriyle aralarında iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına ilişkin dava ve işlere iş mahkemelerinde bakılacağı tartışmasızdır.

16. Yukarıda belirtilen husular nazara alındığında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile Ankara 15. İdare Mahkemesince verilen 18/03/2021 tarihli ve E.2020/1321 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 15. İdare Mahkemesince verilen 18/03/2021 tarihli ve E.2020/1321 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

20/09/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN